

c- a Catalunya i Aragó) descarta ja la idea Val a dir que en la seva nota d'aquesta revista Hubschmid, tot i expressant-se ambigüament, ja devia adonar-se d'aquesta impossibilitat, i sembla reconèixer-la o dóna per sobrentès que és un entrebanc més o menys diriment.

SITO-, element prefixat de compostos savis, del gr. *σῆτος* 'blat', 'aliments': d'on *sitologia* (DFA.; *sitologia*, 1868), *sitofòbia* [DOrt] Sembla venir dels mots grecs *σῆτω*, *σῆτίζω* 'jo alimento', un hapax usat pel metge JRoig (potser improvisació de rimaire acorralat), aparentment amb aquest sentit. «may no cesse / hores diurnes / dir, e nocturnes, / per morts ei vius, / yo rem catius; / encarcerats / e enviduats / sovint visite, / los hostes site, / cert ma posada / no ls tinc tancada; / los malalts cure / ---» (Spill, 15818) En tot cas no val res l'explicació de Chabàs que improvisa un verb **sitar* per *situar* («dooy sitio, albergue»)

Sitot, V. *si* cond *Sitoval*, V. *citoal* *Sitra*, V. *setra* moixó?, V. *sit* *Sitrell*, *sitrella*, *sitrelleres*, *sitrellet*, *-llot*, *sitretra*, *sítria*, *-triera*, *-triet*, *-trieta*, *sitrillera*, *sitril·let*, *-eta*, V. *setra* *Sitrot*, V. *citral* *Sitrot*, V. *setra* *Situ*, *situació*, *situal*, *Situar*, *situs*, V. *seti* *Sitzell*, *sitzellar*, V. *saltejar* i *segell* *Sulada*, *suladissa*, *sulador*, *sulaire*, *sulany*, *sular*, *suile*, *suilell*, *suulera*, *suilet*, *suulo*, V. *xiular* *Siure*, V. *seure* i *suro* *Siureda*, *siureny*, V. *suro* *Siurell*, *siuret(ar)*, V. *xiular* *Siuró*, V. *cigró* *Sivada*, V. *civada* *Sivals*, V. *si* conj. *Siveca*, V. *xibeca*

SIVELLA, mot que s'estén amb sentits molts semblants a certs parlars occitans (Arieja, Alvèrnia), lleonesos i gallecs, probablement resultant de *fwella* per dissimilació (cf. cast. ant. *fwella*, avui *hequilla* id.), i resultant del ll. vg. *FĪBĒLLA, diminutiu del ll. FĪBŪLA 'agulla (de pit etc)', 'clavilla', 'sivella' □ 1ª doc: tant *fwella* com *civella* (o *si-*) des de mj. S. XIV

Anava en «un palafre / --- / lo bell arnès que (h)avia / --- / les *civelles* foren d'argén / els estreps de fin aur macís, / a la manera de París» en la *Faula* de Guillem de Torrella, Mall, fi S. XIV, v. 26 (i cf. Llabrés, *Est sobre el Canç d C d'Urgell*, p. xvii); «una correge ampla ab dos *sivelles*» Ribes 1380 (BABL vi, 471); «me fassau retre un parell de *civelles* de sabates que m'ha furtades», *Decam* VIII, § 5, 456.25 (traduint imprecisament «un paio di uose»).

Sovint en docs., des de mj. S. XIV L'InvLC cita «set *sivelles* de xacha ab caps verts de seda» i «la *sivella* al cap de la correja» en dos docs. de 1370, «una *civella* de singla d'ase» 1386, «dos lliures de *sivelles* de ferre de singles» S. XIV (un altre *sens la sivella* a. 1370, veg. *SENSE*); s. v. *ci-*: «gorgeres, les quals s'an a garnir de *civeyles* e de correges --- de *civeyles* ---». V., encara, cites de *civella* des de les *Ordinacions Pal* del Cerimoniós, en *AlcM*; de diversos inv. de Vic i Bna, des de 1410, en el *DAG*; d'altres de 1422, *DAG*, s. v. *sa-vastre*; Vic 1403, *Misc Fabra*, 158, s. v. *jac*; *DBal*, s. v. *ganxo* i *ganivet* Potser figura en un NL dels As-

pres (a Montboló) que ja trobem documentat des d'antic «Ad podium de *Civelles*» a. 1146, «in cumba de *Pug Civella*», a 1407 (*InvLC*)

Però la forma més etimològica *fwella* no és rara en textos del mateix temps, sinó que de les regions extremes del Nord «*fwelles* redones de ferre, de *sabates*» dos cops el 1363, s. v. *sabata*, a l'*InvLC*, que d'altra banda n'addueix, s. v., altres set del mateix any, i senyals de 1369 i 1550, en fi hi ha *fwella* «boucle» a les glosses catalanes de Munic, en lletra del S. XIV (*RFgn* xxiii, 250), amb *-b-*, natural en un text que prové de Ribagorça

Els lèxics registren des de Busa-N. «*sivella* o *sivellata*: fibula»; i OPou: «--- botes de camí ---, cor-reig ---, *sivella*: fibula; la agulleta de la *sivella*: acicula fibulae; desfer la *civella*: exfibulare», i altrament també «les *civelles* del bast: fibulae lignae» (*ThPu*, 307, 38). Després de l'E. Mj. la forma *fwella* degué desaparèixer cada cop més generalment (encara trobem *fwella* en l'inv. de 1412 que citaré infra), de manera que *sivella* és la que se sent avui si fa no fa en tot el domini de la llengua (prons, *AlcM*) fins al cap dels Pirineus orient (*ALF* 'boucle' m, 153) i pallaresos (*sibèla* del cinturó fins Tavascan, Tor i Àreu, 1932-34) i fins a Eiv. («s: hequilla», *PzCabr*)

És també *sivella*, per tant, la forma que trobem en literatura, i ja la medieval: «l'asna aquella / --- / sens tragner / ni altra guarda, / sens bast, albarda, / collar, tifells / --- / la sobrecàrrega, / bagues, *civelles*, / garrots, armelles / ---» «Ya se'n posan a jugar / una *sivella* de plata» en el romanç bandoleresc del *Serraller* (MilàF, *Romlo*, 117, B, E, A₁); «jóvens --- ben vestits moltíssims de ells, y alguns a la rigurosa moda, que semblen estrangers: bona mitja de seda, ben calats, ab *civelles* de plata ---», B. de Maldà (*Excurs*, p. 6). En fi V. la cita de *civella* en JoMartorell (sobre *ensivellar*).

Pel que fa a *fwella*, l'etimologia no presenta ni la més lleu dificultat, car aquest mot està representat en les formes paral·leles normals en les quatre llengües romàniques del SO.: oc. ant. *fwela* «boucle, fermoir» (gc *hiera*), cast. ant. *fwivella*, avui *hequilla*, port. *fwela*, i alguna altra forma dialectal, ja recollides per Diez (*Wb.*, 458), el *REW* (3276) i el *FEW* (III, 489a); i encara que no documentat, el ll. vg. *FĪBĒLLA, que suposen totes elles, és un diminutiu (com *sivellata*) format de FĪBŪLA segons el tipus normal (*cupula/cupella*, *rotula/rotella*, *macula/-ella* etc.), i FĪBŪLA (cf. *FIBLAR*) és ben clàssic i conegut, no sols en el sentit de 'agulla (de pit etc.)' sinó també ja en l'acc. de 'sivella' de corretja etc., i de diverses menes de clavilles.

L'alteració de *fwella* en *sivella* reapareix en parlars de les llengües romàniques veïnes, en unes o altres de les accs. del mot: Arieja *sibèla* 'clavilla' o agafador de fusta («Holzspange») per subjectar un feix d'herba' (Fahrholz, *W u W. Hoch-Arège*, 96), *šavélà* «petit anneau dans lequel rentre l'agrafe» (Dauzat, *Vinzelles*); i s'ha citat un dubtós norm. *civelle* «lanière de cuir pour attacher un manteau à la selle d'un cheval»

En tot cas tals formes es localitzen en diversos